

Rolul competențelor digitale în relansarea economică în timpul pandemiei de COVID-19

Lect. univ. dr. Daniela-Nicoleta SAHLIAN^a, conf. univ. dr. Mihai VUȚĂ^b,
dr. ec. Elena STĂNCIULESCU^c, dr. ec. Florentina PANTAZI^d

^{a,b} Academia de Studii Economice din București

^c București

^d Prahova

Abstract

The crisis generated by the new coronavirus will lead to fundamental changes and we must start thinking unconventionally and realistically in the face of the future economic state. The new coronavirus is a global issue. In the meantime, this is a fact acknowledged by everyone. We might be inclined to think that a global issue should also lead to a global solution. Nevertheless, Europe and other parts of the globe are not showing much of a change. Instead, we are witnessing not only a “social distancing”, but also an actual “national distancing”. The economic disruption caused by COVID-19 rapidly reduces the number of jobs worldwide, but in most cases, people affected by unemployment have access to government financial support.

Key terms: digital solutions, crisis, COVID-19, online business, stress test for companies

Termeni-cheie: soluții digitale, criză, COVID-19, online business, test de stres al societăților

Clasificare JEL: O33, O10, H12

To cite this article: Daniela-Nicoleta Sahlian, Mihai Vuță, Elena Stănciulescu, Florentina Pantazi, *Rolul competențelor digitale în relansarea economică în timpul pandemiei de COVID-19*, *CECCAR Business Review*, N° 11/2020, pp. 44-49, DOI: <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2020.11.05>

➔ Introducere

Izbucnirea pandemiei de COVID-19 a creat numeroase provocări pentru întreprinderi și organizații din toate sectoarele economice, inclusiv resurse umane, producție și business.

Comparația cu criza financiară din 2008 poate funcționa până la un punct, deoarece criza din 2008 a fost generată de consum, în timp ce capacitatea de producție nu a întâmpinat dificultăți, pe când acum ambele funcții sunt afectate – atât consumul, cât și producția. Cele mai afectate domenii de activitate sunt turismul, transporturile și industria HoReCa (hoteluri, restaurante, cafenele).

Transformarea digitală a economiei și a administrației publice reprezintă o axă prioritară pentru schimbarea modelului de dezvoltare economică și socială a țării.

➔ Anticipări ale evoluției crizei în viitor

În prezent, principalele efecte resimțite de mediul economic din România ca urmare a răspândirii noului coronavirus sunt:

- reducerea semnificativă a vânzărilor per ansamblu, deoarece punctual sunt și companii care au înregistrat în această perioadă creșteri neobișnuit de mari pentru produsele lor – de exemplu, echipamente de protecție în domeniul sanitar, dezinfectanți, laptopuri și camere web pentru telemuncă, produse de bază pentru un trai decent, cerere care a dus la epuizarea stocurilor și la o majorare neașteptată a prețurilor;
- suspendarea temporară a activității – de exemplu, uzinele Ford și Dacia și-au suspendat temporar activitatea până în luna mai, angajații intrând în șomaj tehnic;
- închiderea unor firme – este cazul entităților care activează în zona organizării de evenimente, al fotografiilor profesioniști, al videografilor, al DJ-ilor, al caselor de pariuri, al unităților de jocuri de noroc (cazinouri, păcănele) etc.;
- restrângerea activității – aici se încadrează întreaga industrie HoReCa, mai ales după decizia de suspendare a servicii în locurile publice;
- disponibilizări;
- întâzieri la plata furnizorilor.

Dacă în prezent nu pot fi cuantificate cu exactitate pierderile din economie, singura certitudine pe care o avem este legată de prevenție, constând în stabilirea unui plan de continuitate a afacerii cât mai detaliat și mai aplicat pentru situații de acest tip.

European Securities Markets Authority (ESMA) – autoritatea care monitorizează impactul pandemiei de COVID-19 asupra piețelor financiare ale Uniunii Europene – recomandă același lucru. Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF) din România – autoritatea națională competentă –, în acord cu ESMA, a emis un set de recomandări pentru societățile tranzacționate pe piața bursieră din București, una dintre acestea fiind aplicarea de către toți participanții de pe piața financiară a planurilor de continuitate a activității în situații de criză, inclusiv implementarea de măsuri speciale, dacă se consideră necesare pentru asigurarea continuității și funcționării activității.

Banca de investiții Goldman Sachs estimează că băncile europene ar putea pierde 30 de miliarde de euro din profituri în următorii trei ani din cauza actualei crize.

Așa cum era de așteptat, această pandemie a lovit din plin și tranzacțiile de pe Bursa de Valori București (BVB), toți indicii pieței noastre de capital încheind luna martie în scădere de două cifre.

Scăderile principalilor indici de la Bursa de Valori București în luna martie 2020

Indice	Cotație 28 februarie (puncte)	Cotație 31 martie (puncte)	Scădere (%)
BET	9.121,27	7.625,38	-16,40
BET Plus	1.364,30	1.141,37	-16,34
BET-FI	45.572,40	39.441,94	-13,45
BET-NG	677,18	580,32	-14,30

Sursa: Calcule Ziarul BURSA pe baza datelor furnizate de bvb.ro

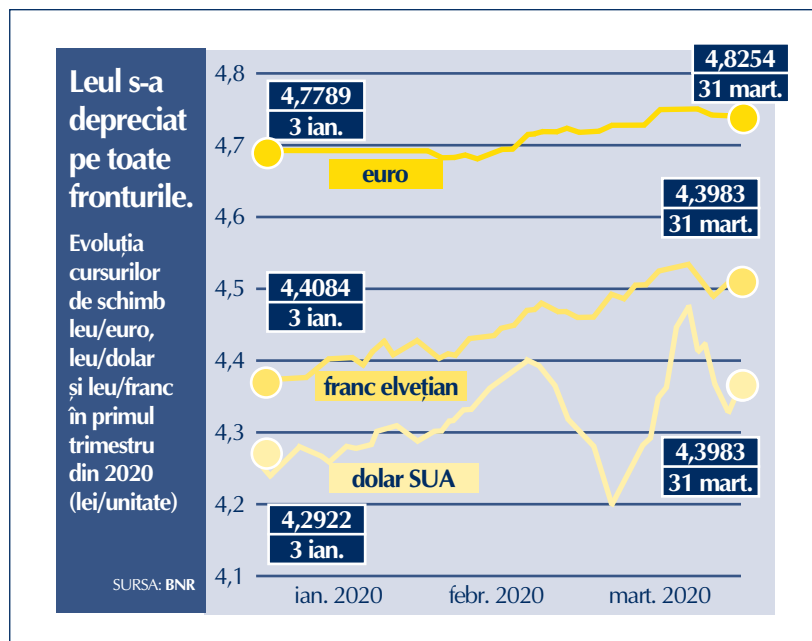
Sursa: <https://www.bursa.ro/martie-financiar-pandemia-de-covid-19-a-lovit-din-plin-bvb-88333939>

BET, principalul coș de acțiuni al pieței noastre, a încheiat luna martie la 7.625,38 de puncte, echivalentul unei scăderi de 16,40% față de luna februarie, în timp ce indicele compozit BET Plus s-a depreciat cu 16,34%, până la 1.141,37 de puncte.

BET-NG, care captează evoluția sectorului energetic și a utilităților, a coborât în martie cu 14,30%, la 580,32 de puncte, într-o lună în care cotația barilului de țiței s-a prăbușit pe plan internațional cu peste 50%, pe fondul scăderii puternice a cererii și al declanșării unui război al prețurilor între Rusia și membrii OPEC (Organization of the Petroleum Exporting Countries) conduși de Arabia Saudită.

Indicele BET-FI, care include în structura sa societățile de investiții financiare (SIF-urile) și Fondul Proprietatea (FP), a avut un declin de 13,45% în luna martie, până la 39.441,94 de puncte.

De asemenea, am asistat și la o depreciere a leului față de principalele valute (euro, dolarul american, francul elvețian și lira sterlină), precum și la scumpirea aurului, toate acestea în contextul pandemiei de coronavirus.

Sursa: <https://www.zf.ro/zf-24/leul-pierdut-teren-t1-2020-atat-fata-euro-cat-raport-dolarul-francul-elvetian-cursul-leu-euro-incheiat-luna-martie-4-83-lei-euro-dupa-17-martie-atins-maxim-istoric-4-8448-lei-euro-19050307>

➔ Mutarea businessului în mediul online dacă este posibil

În urma deciziei guvernelor de a închide unele unități sau de a limita programul de lucru pentru altele, în încercarea de a stopa răspândirea COVID-19, companiile au fost nevoite nu doar să găsească soluții, ci și să-și regândească întregul model de business. Rezultatul: multe firme se reinventează în această perioadă și se adaptează la tehnologia digitală și promovarea online.

Evenimentele corporate, cum ar fi cursurile de pregătire, workshopurile, chiar și târgurile și conferințele, se pot face acum online, pe diferite platforme de profil.

Iată cinci dintre marile schimbări produse în modelele de business ca urmare a faptului că pandemia stimulează noi modalități de lucru:

1. Munca de acasă și/sau telemunca. Dintr-o dată, lucrul de acasă este alegerea principală și cu toții învățăm cum să ne sincronizăm munca în echipă în mediul online și cum să facem față deadline-urilor cerute de companie.

2. Conferințele, workshopurile și târgurile se desfășoară acum în mediul online. Din momentul în care au fost impuse restricții cu privire la deplasări și la adunările mari de persoane, evenimentele planificate de la începutul lunii martie au fost fie anulate, fie trecute în mediul online. Acesta este motivul pentru care companiile, respectiv angajații au fost nevoiți să investească semnificativ în tehnologia virtuală. Odată cu apariția pandemiei a crescut și cererea pentru laptopuri, camere web și alte asemenea device-uri necesare desfășurării muncii de acasă. Un avantaj al mutării târgurilor în mediul online constă în faptul că acestea pot fi „vizitate” la orice oră din zi și din noapte, din confortul casei.

3. Sistemul educațional, mutat în mediul online. În România, distanțarea socială impusă de autorități pentru a preveni răspândirea virusului a dus, cum era de așteptat, și la închiderea temporară a unităților de învățământ. Astfel, copiii, profesorii și părinții s-au mutat în mediul online. Se constată o sporire a numărului de cursuri online oferite de instituțiile de învățământ universitare și preuniversitare și, de asemenea, o creștere a numărului platformelor de instruire.

4. Imprimarea 3D. Noile tehnologii ar putea oferi un ajutor nesperat în cazul pandemiei de COVID-19 și deja comunitatea internațională s-a mobilizat intens pe rețelele de socializare sau în practică. Și în România cercetătorii le întind o mână de ajutor medicilor, cu speranța că împreună vor salva vieți. Nu doar în țările puternic afectate de coronavirus, precum China și Italia, ci și în restul lumii, ideea a prins repede, așa că în scurt timp a fost creat site-ul „3D printing, uniți pentru COVID-19”, un loc de întâlnire a medicilor cu producătorii și cu utilizatorii de imprimante 3D. Tehnologia imprimării 3D poate suplini lanțurile de producție întrerupte sau chiar distruse.

5. Soluții digitale pentru a facilita lucrul angajaților de acasă. Firmele pot folosi soluții digitale pentru a facilita munca de acasă, în vederea prevenirii răspândirii noului coronavirus. Cu o conexiune bună la internet și o serie de software-uri și aplicații pentru apeluri vocale/video, control și asistență de la distanță sau managementul proiectelor, românii își pot continua activitatea de la domiciliu.

Aplicațiile care pot fi folosite pentru lucrul de acasă pot fi grupate astfel:

a) *Aplicații pentru apeluri vocale/video*

Exemple de astfel de aplicații sunt:

- **Hangouts** – mesaje, apeluri video și vocale, conversații cu o persoană sau cu un grup;
- **Skype** – mesaje instant, partajare de fișiere, chat-uri/conferințe video;
- **Webex** – întâlniri online, conferințe web și videoconferințe.

b) *Transfer de fișiere*

Fișierele mari se pot transmite prin intermediul platformelor online. Există o multitudine de astfel de site-uri, însă diferența cea mai importantă este limita de spațiu pe care o impun și termenul de expirare a linkului pentru descărcarea fișierelor. Exemplele de astfel de platforme includ:

- **WeTransfer** – transfer de fișiere de până la 2GB; linkurile pentru download expiră în șapte zile;
- **MyAirBridge** – transfer de fișiere de până la 20 GB; linkurile pentru download expiră în trei zile.

c) *Control și asistență de la distanță*

Principala funcție a acestor software-uri este controlul de la distanță al calculatoarelor, însă ele pot fi folosite și pentru partajarea desktopului (desktop sharing), conferințe online sau transferul de fișiere între dispozitive. Exemple de astfel de software-uri sunt:

- **TeamViewer** – control de la distanță, partajarea ecranului, întâlniri online și transfer de fișiere între computere;
- **AnyDesk** – acces de la distanță la calculatoarele care rulează aplicația-gazdă, ce poate fi instalată pe Windows, macOS, Linux și FreeBSD;
- **LogMeIn** – conectare de la distanță bazată pe cloud pentru colaborare, management IT și suport pentru clienți.

d) *Stocare în cloud*

Stocarea fișierelor în cloud este un mod de a păstra datele undeva de unde pot fi accesate de oricine, pe baza unor permisiuni. Printre soluțiile de acest tip se numără:

- **Google Drive** – spațiu de stocare gratuit în cloud de 15 GB;
- **Dropbox** – spațiu de stocare gratuit în cloud de 2 GB;
- **OneDrive** – spațiu de stocare gratuit în cloud de 5 GB;
- **Media Fire** – spațiu de stocare gratuit în cloud de 10 GB, dar acesta poate fi crescut (gratuit) până la 50 GB.

e) Managementul proiectelor

Când lucrezi în echipă trebuie să fii atent la comunicarea prin e-mail, telefon, WhatsApp, SMS etc. cu toți colegii și clienții. Aplicațiile pentru managementul proiectelor aduc toate aceste funcții într-un singur loc, unde, pe lângă comunicare, pot fi transferate fișiere sau alocate taskuri. Exemple de aplicații pentru managementul proiectelor sunt:

- **Slack;**
- **Basecamp;**
- **Podio.**

f) Redactare și colaborare pe documente

Aplicațiile de tipul Google Docs permit crearea de documente, foi de calcul, prezentări sau chestionare care pot fi elaborate și gestionate împreună cu colegii, în același timp, chiar dacă ei se află la un alt computer și în alt loc. Printre aplicațiile pentru colaborarea în timp real pe documente se numără:

- **Google Docs;**
- **Microsoft Office Online.**

➤ **Măsurile de digitalizare în administrație și în economie**

Așa cum rezultă din analiza Indicelui economiei și societății digitale (DESI) pentru anul 2020 al Comisiei Europene, România se situează pe locul 26 din cele 28 de state membre ale UE și are cea mai scăzută performanță dintre acestea în ceea ce privește serviciile publice digitale și integrarea tehnologiei digitale de către întreprinderi (https://ec.europa.eu/romania/news/20200611_raport_rezilienta_digitala_ro).

Acest aspect necesită orientarea către o nouă strategie națională privind digitalizarea. Ariile majore de intervenție vizează, pe de o parte, transformarea digitală a administrației publice din România, iar pe de altă parte, educația, transferul de cunoștințe și sprijinul pentru a accelera digitalizarea mediului de afaceri.

De asemenea, vor fi inițiate o serie de proiecte, dintre care amintim:

- **crearea hubului de interoperabilitate** cuplat cu identificarea și conectarea la acesta a regiștrilor de date de bază (principali). În acest sens, instituțiile responsabile pot oferi accesul digital fără a mai solicita firmelor informații pe care le dețin alte instituții. Oficiul Național al Registrului Comerțului va putea să ofere servicii obținând direct informații de la Agenția Națională de Administrare Fiscală, Ministerul Afacerilor Interne sau alte structuri ale Ministerului Justiției;
- **utilizarea semnăturii electronice** la nivelul funcționarilor publici din administrația publică, ce va permite comunicarea digitală cu firmele, având ca efect facilitarea corectării timpurii a unor posibile erori;
- **introducerea cărții electronice de identitate și a altor scheme de identificare electronică**, cu scopul de a permite interacțiunea completă de la distanță cu administrația publică, ducând la scăderea costurilor;
- **migrarea serviciilor publice într-un cloud governmental**, având ca rezultat reducerea costurilor firmelor în interacțiunea cu statul;
- **dezvoltarea sistemelor de tip Open Data**, pentru a permite un acces structurat al sectorului privat la patrimoniul de date, inclusiv istorice, al administrației publice;

- **introducerea ordinului de plată multiplu electronic** pentru instituțiile statului, companii și alte entități private, având ca efect eliminarea deplasărilor la ghișeu;
- **conectarea aparatelor de marcat electronice fiscale**; calendarul conectării caselor de marcat cu jurnal electronic a început cu perioada 1 iulie – 30 septembrie 2020 pentru marii contribuabili, iar de la 30 septembrie până la 31 ianuarie 2021 vor fi conectate aparatele de marcat electronice fiscale utilizate de operatorii economici din categoria contribuabililor mijlocii și mici;
- **proiectul SAF-T** (pentru informatizarea ANAF), care are rolul de a sprijini conformarea fiscală a contribuabililor, dar și detectarea și reducerea fraudei fiscale și asigurarea unei analize de risc mai eficiente;
- **platforma ghiseul.ro**, ce permite simplificarea plăților pentru obligațiile fiscale, oferind posibilitatea de a se efectua plăți cu cardul bancar;
- **interconectarea Spațiului Privat Virtual cu platforma ghiseul.ro**;
- **modernizarea platformelor mfinante.gov.ro și anaf.ro**, care va avea în vedere respectarea celor mai înalte standarde la nivel european în materie de UX/UI (user experience/user interface) și va seta un nou nivel al calității pentru utilizator în materie de site-uri guvernamentale în România.

➔ Concluzii

COVID-19 trebuie privit ca cel mai mare șoc care a lovit societatea la nivel global după cel de-al Doilea Război Mondial. Impactul pandemiei apare treptat în multe economii, deoarece virusul s-a răspândit rapid pe tot globul.

Presiunea asupra sistemului bancar este în creștere și nu puțini sunt aceia care se așteaptă la un șoc pentru sectorul financiar peste mărimea crizei din 2008.

Politicile de transformare digitală vor avea un rol semnificativ în modernizarea operațiunilor și în interacțiunea cu cetățenii în ceea ce privește furnizarea serviciilor publice, ca răspuns al guvernului în fața efectelor pandemiei de COVID-19.

Transformarea digitală a administrației fiscale și a Trezoreriei va avea ca efect eliminarea deplasărilor, a cozilor la ghișeul fizic și transformarea acestora în clickuri pe dispozitivele electronice.

Rezultatele digitalizării se vor traduce într-un grad mai mare de transparență, o mai bună colectare a taxelor și impozitelor, o rată mai mică a evaziunii fiscale, eficientizarea și debirocratizarea instituțiilor.

Bibliografie

1. CECCAR (2020), *Coronavirus – Implicații pentru business. Profesionistul contabil, consilier în afaceri*, <https://covid-19.ceccar.ro/>.
2. https://ec.europa.eu/romania/news/20200611_raport_rezilienta_digitala_ro
3. https://gov.ro/fisiere/programe_fisiere/Planul_Național_de_Investiții_și_Relansare_Economică.pdf
4. <https://www.bursa.ro/martie-financiar-pandemia-de-covid-19-a-lovit-din-plin-bvb-88333939>
5. <https://www.zf.ro/zf-24/leul-pierdut-teren-t1-2020-atat-fata-euro-cat-raport-dolarul-francul-elvetian-cursul-leu-euro-incheiat-luna-martie-4-83-lei-euro-dupa-17-martie-atins-maxim-istoric-4-8448-lei-euro-19050307>